

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

GERMANY CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SCIENCE, ENGINEERING AND
TECHNOLOGY**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi[®] digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY:
a collection scientific works of the International scientific conference –
Gamburg, Germany, 2025 Issue 6

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference « **INTERNATIONAL CONFERENCE ON SCIENCE, ENGINEERING AND TECHNOLOGY** ». Which took place in Gamburg, 2025.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

O'ZBEKISTONNING JAHON IQTISODIYOTIGA INTEGRATSIYALASHUV JARAYONLARI

Boborahimova Farzona

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti talabasi

Email-xurshedmirzoev657@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu tezisda O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi jarayonlari tahlil qilinadi. Tadqiqotda mamlakatning global bozorga chiqishida tashqi savdo siyosati, xorijiy investitsiyalarni jalb etish hamda xalqaro iqtisodiy hamkorlikning ahamiyati yoritilgan. Shuningdek, integratsiya jarayonining ijobiy jihatlari bilan bir qatorda mavjud muammo va cheklovlar ham ko'rib chiqilgan. O'zbekistonning jahon bozoridagi raqobatbardoshligini oshirish bo'yicha xulosalar va takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: Jahon iqtisodiyoti; integratsiyalashuv; tashqi savdo; xorijiy investitsiyalar; eksport diversifikatsiyasi; xalqaro hamkorlik; xalqaro moliya korporatsiyasi.

Abstract: This article analyzes the processes of Uzbekistan's integration into the global economy. The study highlights the role of foreign trade policy, the attraction of foreign investments, and international economic cooperation in the country's entry into global markets. Alongside the positive aspects of the integration processes, existing problems and limitations are also examined. Based on the research findings, conclusions and recommendations are formulated aimed at enhancing Uzbekistan's competitiveness in the global market.

Keywords: Global economy; integration; foreign trade; foreign investments; export diversification; international cooperation; International Finance Corporation.

Аннотация: В данной статье анализируются процессы интеграции Узбекистана в мировую экономику. В исследовании раскрывается роль внешнеторговой политики, привлечения иностранных инвестиций и международного экономического сотрудничества в выходе страны на глобальные рынки. Наряду с положительными аспектами интеграционных процессов рассматриваются также существующие проблемы и ограничения. По итогам исследования сформулированы выводы и предложения, направленные на повышение конкурентоспособности Узбекистана на мировом рынке.

Ключевые слова: Мировая экономика; интеграция, внешняя торговля, иностранные инвестиции, диверсификация экспорта, международное сотрудничество, международная финансовая корпорация.

Kirish. 1991-yilda mustaqillikka erishganidan so'ng, O'zbekiston jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashish muhim vazifa oldiga qo'yildi. Iqtisodiy

integratsiya milliy barqarorlikni mustahkamlash, eksport salohiyatini oshirish, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va davlatlar hamda xalqaro tashkilotlar bilan mustahkam hamkorlikni rivojlantirish uchun zarurati paydo bo'ldi. Bu voqelik ichki ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashga xizmat qiladigan strategik qadam hisoblanadi. Shu bilan birga, ushbu jarayon murakkab bo'lib, samarali integratsiyaga erishish uchun bir qancha muammolarni yengib o'tish talab etardi. Asosiy muammolardan biri mamlakatning xomashyo eksportiga qaramligi bo'lib, bu O'zbekistonni global narxlar o'zgarishiga va tashqi iqtisodiy shoklarga sezgir qiladi.

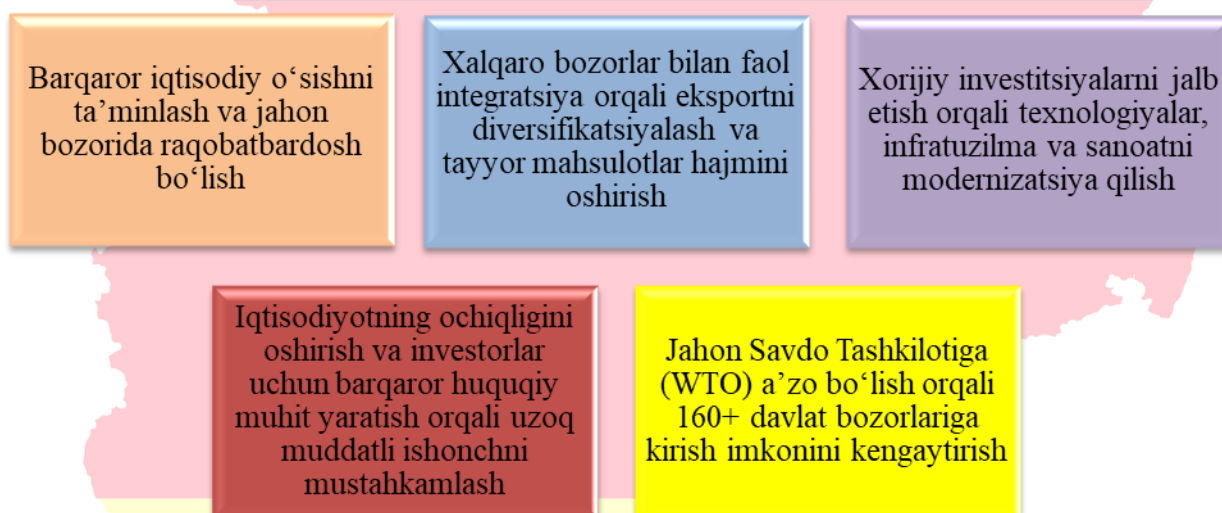
Ikkinchi muammo – ichki ishlab chiqarish va logistika tizimlarining xalqaro standartlarga yetarli darajada mos emasligi, bu esa mahsulotlarning jahon bozoridagi raqobatbardoshligini cheklaydi. Shuningdek, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish muammoli bo'lib, ba'zi sohalarda huquqiy kafolatlar va investorlar uchun qulay shart-sharoitlarni kuchaytirish talab etadi.

Siyosiy va mintaqaviy muammolar ham mavjud: O'zbekiston global va mintaqaviy hamkorlikda ishtirok etayotganda, bir davlat bilan yaqin aloqalar boshqa davlatlar bilan munosabatlarning zaiflashuviga olib kelmasligini ta'minlashi kerak. Bundan tashqari, savdo hamkorlarini va mahsulot turlarini diversifikatsiyalash muhim ahamiyatga ega. O'zbekiston an'anaviy ravishda cheklangan sonli eksport bozorlariga tayanib kelgan, bu esa bozor o'zgarishlariga tez javob berishni qiyinlashtiradi. Yuqori qo'shimcha qiymatga ega mahsulotlarni eksport qilishni qo'llab-quvvatlash uchun infratuzilma, transport va logistika tizimini modernizatsiya qilish zarur. Shuningdek, investitsiya muhitini yanada shaffof va xavfsiz qilish, tartibga soluvchi institutlarni mustahkamlash ham muvaffaqiyatli integratsiya uchun asosiy vazifa hisoblanadi. Ushbu muammolarni hal qilish O'zbekistonning global savdo tarmoqlarida to'liq ishtirok etishi, iqtisodiyotni diversifikatsiyalash va xalqaro bozorlarda raqobatbardoshligini oshirish uchun muhim vazifadir. Strukturaviy islohotlar amalga oshirilishi, investitsiyalarni faol rag'batlantirish hamda barqaror savdo hamkorliklarini yo'lga qo'yish orqali mamlakat iqtisodiyoti yanada mustahkam va zamonaviy iqtisodiy tizimga aylanishi ta'minlanadi.

Asosiy qism. O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi faqat mamlakat uchun emas, balki global hamjamiyat uchun ham muhim foyda keltiradi. Avvalo, eksport salohiyati oshishi natijasida O'zbekiston mahsulotlari global bozorlarga kirib, butun dunyo uchun yangi tovar manbalari yaratiladi. Misol uchun, to'qimachilik, tikuvchilik va tayyor mahsulotlar eksportining o'sishi orqali jahon bozorlariga rang-barang mahsulotlar olib kiriladi, bu esa iste'molchilarga ko'proq tanlov imkonini beradi. Shu bilan birga, O'zbekistonning jahon integratsiyasi transport va

logistika yo'nalishlarini kengaytiradi, bu esa trans-mintaqaviy savdoni tezlashtiradi va xarajatlarni kamaytiradi, xalqaro ta'minot zanjirlarini mustahkamlashga xizmat qiladi.

Xorijiy investitsiyalar kirib kelishi global texnologik almashinuvni kuchaytiradi va ilm-fan asosidagi innovatsiyalarning tez tarqalishiga yordam beradi. Xalqaro kompaniyalar bilan hamkorlik orqali yuqori texnologiyalar O'zbekistonda ishlab chiqiladigan mahsulotlarga qo'shiladi, bu esa butun dunyoda sifatli mahsulotlarning ko'payishiga olib keladi. Bundan tashqari, yangi ish o'rinlari yaratilishi va daromadlarning oshishi orqali odamlarning hayot sifati yaxshilanadi — bu global darajada barqaror iqtisodiy rivojlanishga hissa qo'shadi. O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvidan ko'zlangan asosiy strategik maqsadlari quyidagilardan iborat:

1 – rasm. O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvidan ko'zlangan asosiy strategik maqsadlari

O'zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi maqsadida turli strategik rejalar ishlab chiqilgan, ulardan ba'zilar jamoatchilikka taqdim etilgan va hozirda o'z ijobiy natijalarini bermoqda. Hozirgi kunda integratsiyalashuv jarayonini samarali rivojlantirish maqsadida bir qator reja va chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Jumladan, iqtisodiy islohotlar doirasida bozorni ochish, valyuta siyosatini liberallashtirish, investitsiya qonunchiligini soddalashtirish va rasmiy valyuta kurslarini tartibga solish kabi muhim yo'nalishlar belgilangan.

Eksportni diversifikatsiya qilish maqsadida 68 dan ortiq yangi tovarlar bo'yicha eksport yo'lga qo'yilgan bo'lib, buning natijasida eksport hajmi

sezilarli darajada oshdi. Shuningdek, maxsus investitsiya zonalari tashkil etilib, investorlar uchun soliq va bojxona imtiyozlari joriy etilgan. “Toshkent xalqaro investitsiya forumi” kabi platformalar orqali investorlar bilan to‘g‘ridan-to‘g‘ri muloqotlar olib borilmoqda. Bundan tashqari, Jahon savdo tashkilotiga (WTO) a‘zo bo‘lish yo‘l xaritasi ishlab chiqilib, iqtisodiyotning ochiqqligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar doimiy ravishda amalga oshirilmoqda.

O‘zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi jarayonida tashqi savdo va xalqaro hamkorlik sohalarida sezilarli natijalar kuzatilmoqda. Ushbu jarayonning samaradorligini yanada aniqroq tahlil qilish maqsadida, O‘zbekistonning xorijiy mamlakatlar bilan eng ko‘p savdo qiluvchi TOP 10 hamkorlari 1-jadvalda taqdim etilgan.

1 – jadval

O‘zbekistonning xorijiy mamlakatlar bilan savdo qiluvchi TOP - 10 gi

No	Mamlakatlar	Savdo hajmi (\$, taxminiy)
1	Xitoy	11.4 mlrd
2	Rossiya	9.4 mlrd
3	Qozog‘iston	3.5 mlrd
4	Turkiya	2.2 mlrd
5	Janubiy Koreya	1.3 mlrd
6	Afg‘oniston	1.1 mlrd
7	Fransiya	1.1 mlrd
8	Hindiston	0.96 mlrd
9	Germaniya	0.96 mlrd
10	BAA	0.94 mlrd

Keltirilgan ma‘lumotlarga ko‘ra, Xitoy (11.4 mlrd \$) eng katta savdo sherigi bo‘lib, O‘zbekiston uchun asosiy tashqi savdo hamkoridir. Bu, Xitoyning global iqtisodiy salohiyati va O‘zbekiston bilan keng ko‘lamli savdo-iqtisodiy aloqalar mavjudligini ko‘rsatadi. Rossiya (9.4 mlrd \$) ham muhim savdo hamkori hisoblanadi, ikki mamlakat o‘rtasidagi yaqin siyosiy va iqtisodiy munosabatlar natijasida savdo aloqalari yuqori darajada. Qozog‘iston (3.5 mlrd \$) Markaziy Osiyoda geosiyosiy va iqtisodiy jihatdan yaqin hamkor sifatida o‘z o‘rnini mustahkamlab kelmoqda.

Yuqoridagi ma‘lumotlarga asosan, O‘zbekistonning global va mintaqaviy savdo sheriklari bilan barqaror va diversifikatsiyalangan savdo aloqalariga ega ekanligini ko‘rsatadi. Eng yirik hamkorlar, ayniqsa, Xitoy, Rossiya va Qozog‘iston, O‘zbekiston eksport-import hajmida katta ulushga ega. Turkiya, Janubiy Koreya va Yevropa mamlakatlari bilan savdo aloqalari yanada kengaytirish imkoniyatlari mavjud.

Xulosa. O‘zbekistonning jahon iqtisodiyotiga integratsiyalashuvi milliy iqtisodiyot va global hamjamiyat uchun muhim ahamiyatga ega jarayondir. Iqtisodiy islohotlar, valyuta siyosatini liberallashtirish, investitsiya

qonunchiligini soddalashtirish hamda maxsus investitsiya zonalari va imtiyozlar joriy etilishi yangi investorlarni jalb qilishga xizmat qildi. Eksport hajmi oshib, mahsulotlar geografiyasi kengaydi. “Toshkent xalqaro investitsiya forumi” va WTOga kirish yo‘l xaritasi kabi tashabbuslar mamlakatning global savdo tarmoqlaridagi raqobatbardoshligini mustahkamladi. Xitoy, Rossiya, Qozog‘iston va Turkiya bilan savdo aloqalarining rivojlanishi tashqi savdo islohotlarining amaliy natijasidir. Integratsiya jarayoni nafaqat iqtisodiy samarani oshiradi, balki texnologik bilimlarni jalb qilish, ilm-fan va innovatsiyalarni rivojlantirish hamda yangi ish o‘rinlari yaratishga imkon beradi. Shu bilan birga, O‘zbekistonning global maydondagi raqobatbardoshligi va barqaror rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdikarimova, D. (2024). *O‘zbekiston va Jahon Savdo Tashkiloti: integratsiya jarayoni va iqtisodiy ta’siri tahlili. Moliya va Bank Ishi*, 10(4), 17–21.
2. Abdurazzakov D., & Egamberdiyev X. (2025). *O‘zbekistonning Jahon Savdo Tashkilotiga a’zo bo‘lish jarayoni va iqtisodiy oqibatlari. TADQIQOTLAR*, 75(3), 131–134.
3. Yembergenova, G.A. (2025). *JSTga integratsiyalashuv sharoitida tashqi savdo balansini ta’minlash. Applied Sciences in the Modern World*.
4. Ibadova, S.X. (2025). *O‘zbekiston investitsiya siyosati va xorijiy sheriklar bilan hamkorlik. Journal of Universal Science Research*, 3(1), 310–315.
5. World Bank (2025). *Uzbekistan policy reforms to spur trade and investment. World Bank Press Release*.